ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Zdeňky Vlasákové a JUDr. Hany Douskové ve věci

žalobkyně: **Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.**, IČO 60192852
sídlem Bělehradská 222/128, Praha 2 – Vinohrady
zastoupená advokátem JUDr. Luďkem Chvostou
sídlem Na Příkopě 854/14, 110 00 Praha 1 – Nové Město

za účasti: A[redacted] V[redacted], narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Schimmerem
sídlem Sázavská 791/11, Praha 2 - Vinohrady

o nahrazení rozhodnutí finančního arbitra, k odvolání účastnice A[redacted] V[redacted] proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 4. dubna 2019 č. j. 15 C 193/2018-267,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně **se mění** tak, že se zamítá žaloba, aby rozhodnutí finančního arbitra ze dne 22. 5. 2018 č. j. [redacted] ve spojení s rozhodnutím finančního arbitra o námitkách ze dne 31. 7. 2018 č. j. [redacted] bylo nahrazeno tak, že se zamítá návrh navrhovatelky A[redacted] V[redacted], narozené [redacted] bytem [redacted], ze dne 22. 12. 2017.

II. Žalobkyně je povinna zaplatit účastnici A[redacted] V[redacted] na náhradě nákladů řízení před soudem I. stupně částku 12 342 Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 10 228 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Martina Schimmera.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrdličková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně ve výroku I. rozhodl, že se nahrazuje v plném rozsahu rozhodnutí finančního arbitra ze dne 22. 5. 2018 č. j. [redacted] ve znění rozhodnutí finančního arbitra o námitkách ze dne 31. 7. 2018 č. j. [redacted] tak, že návrh navrhovatelky A[redacted] V[redacted] narozené [redacted], bytem [redacted] ze dne 22. 12. 2017 se zamítá. Výrokem II. uložil účastnici A[redacted] V[redacted] povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 18 456 Kč k rukám právního zástupce žalobce do tří dnů od právní moci rozsudku.

2. Finanční arbitr rozhodl nálezem ze dne 22. 5. 2018 (viz shora) o návrhu účastnice, která se domáhala uvedení účtu stavebního spoření do stavu, ve kterém by byl, kdyby instituce neukončila právní stav založený smlouvou o stavebním spoření z důvodu přespoření cílové částky. Finanční arbitr zjistil, že účastníci uzavřeli dne 31. 12. 1998 smlouvu o stavebním spoření, jejíž nedílnou součástí jsou všeobecné obchodní podmínky. Byla sjednána cílová částka ve výši [redacted] Kč a minimální měsíční vklad ve výši [redacted] Kč. Finanční arbitr zdůraznil, že zákon o stavebním spoření č. 96/1993 Sb. ve znění účinném ke dni jejího uzavření, výslovně neupravuje způsoby zániku právního vztahu. Odkazuje na všeobecné obchodní podmínky, ve kterých mohly stavební spořitelny stanovit a následně s účastníky sjednat způsoby zániku právních vztahů. Samotná smlouva a o stavebním spoření způsoby zániku právního vztahu, který založila, neobsahuje. Všeobecné obchodní podmínky upravují jako důvod zániku právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření výpověď, a to v článku 10 ve spojení s článkem 5 odst. 5, článkem 6 odst. 4 a článkem 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek. Právní vztah ze smlouvy o stavebním spoření může zaniknout dohodou, smrtí navrhovatele, zánikem instituce i dosažením účelu, tj. dosažením cílové částky. Finanční arbitr však upozorňuje na znění článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, kde si navrhovatel a instituce sjednali, že „přespořením cílové částky se rozumí stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší, než sjednaná cílová částka. Přespořování cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje automaticky za novou cílovou částku a rozdíl úhrady vzniklý navýšením cílové částky stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět“. Strany smlouvy si tím sjednaly způsob navýšení cílové částky, které se děje přespořením. Ujednání o automatickém navyšování cílové částky přespořováním je plně v souladu se zásadou autonomie vůle stran, neodporuje zákonu o stavebním spoření nebo ostatním smluvím ujednáním. Byla to navíc instituce, která v souladu s § 7 zákona o stavebním spoření vyhotovila znění Všeobecných obchodních podmínek. Instituce si tedy musela být při podpisu smlouvy o stavebním spoření vědoma, že stavební spoření může trvat po tak dlouhou dobu, co bude navrhovatel ochoten a schopen spořit. Finanční arbitr tak rozhodl o nároku navrhovatelky na plnění v podobě uvedení účtu stavebního spoření do správného stavu, když otázku trvání smlouvy o stavebním spoření posoudil jako otázku předběžnou. Návrhu vyhověl a vyslovil, že instituce je povinna uvést účet stavebního spoření do správného stavu.

3. V rozhodnutí o námitkách ze dne 31. 7. 2018 č. j. [redacted] finanční arbitr rozhodl, že námitky instituce Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s. se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 22. 5. 2018 č. j. [redacted] se potvrzuje.

4. Žalobkyně se žalobou podle části páté o. s. ř. domáhala, aby tato rozhodnutí správního orgánu byla nahrazena rozsudkem soudu, kterým bude návrh podaný účastnicí u správního orgánu zamítnut. Žalobkyně zejména nesouhlasila s výkladem finančního arbitra ve vztahu k článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, který by podle finančního arbitra dával právo

účastnici, aby do nekonečna, resp. doživotně oddalovala dosažení účelu jejího stavebního spoření. Podle žalobkyně je smlouva o stavebním spoření smlouvou na dobu určitou a doba trvání smlouvy je vymezena jejím účelem. Navyšování dle článku 9 odst. 7 všeobecných obchodních podmínek je sice prováděno automaticky, avšak jen co do formy, v žádném případě nikoliv bez ohledu na souhlas či nesouhlas stavební spořitelny. Primárním účelem stavebního spoření je naspoření finančních prostředků na krytí potřeby bydlení. Pokud účastnice měla v úmyslu naspořit vysokou částku, měla se s dostatečným předstihem postarat o to, aby s žalobkyní uzavřela závaznou dohodu postupem dle článku 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek.

5. Účastnice souhlasila s rozhodnutím finančního arbitra.

6. Soud I. stupně po provedeném řízení dospěl k závěru o skutkovém stavu, kdy bylo zjištěno, že žalobkyně uzavřela s účastnicí smlouvu o stavebním spoření s cílovou částkou [redacted] Kč. Žalobkyně dopisem oznámila účastnici ukončení smlouvy o stavebním spoření s ohledem na dosažení cílové částky, resp. jejího překročení s tím, že žalobkyně nesouhlasí, aby cílová částka byla navýšena. Žádný úvěr již nemůže být na základě smlouvy poskytnut, jelikož bylo dosaženo účelu smlouvy ve smyslu ust. § 603 o. z.

7. V rámci právního hodnocení soud I. stupně uvedl, že smlouva o stavebním spoření byla uzavřena podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření, přičemž v otázkách, které nejsou v tomto zákoně upravené, soud používá obecný právní přepis, kterým je občanský zákoník. Z ustanovení zákona o stavebním spoření ani z ustanovení smlouvy nelze dovodit, že by se jednalo o smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou. K tomu odkázal na ust. § 1 a článku 2 Všeobecných obchodních podmínek. Ustanovení článku 9 odst. 7 všeobecných obchodních podmínek stanoví, že přespoření cílové částky je nepřípustné a určuje i další postup pro případ, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Z takto určeného postupu však nelze dovodit, že by účastník stavebního spoření mohl mít nárok na to, aby pouze vlastní vůlí a faktickým chováním, tj. zasíláním dalších finančních prostředků na předmětný účet mohl mít automaticky nárok na to, že docílí proti vůli druhé strany změny výše cílové částky a tím i změnu trvání smlouvy. Ke změně smlouvy obecně musí dojít se souhlasem obou účastníků smlouvy. V článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek se uvádí, že „přespořování cílové částky není přípustné". Tento článek upravoval mechanismus, podle kterého dojde-li k přespoření, účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru bude stavební spořitelna považovat automaticky za novou cílovou částku. Vyjádří-li však účastník nesouhlas s uvedeným postupem, měla stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět. Postup podle tohoto článku je výjimečný a i za této situace bylo na stavební spořitelně, zda přespoření bude akceptovat, k čemuž v posuzovaném případě nedošlo. Žalobkyně po řadu let akceptovala jednání účastnice (přijímání vkladů apod.), jehož účelem bylo navýšení cílové částky dle čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek. Byl-li takovýto postup účastnice žalobkyní akceptován, měl oporu ve smluvním ujednání, neboť se jednalo o souhlasný projev vůle obou smluvních stran. Pokud žalobkyně další navýšení cílové částky odmítla přijmout, nemohlo již dojít k změně cílové částky jako jedné z podstatných náležitostí smlouvy. Na základě těchto závěrů soud I. stupně nahradil předmětná rozhodnutí finančního arbitra tak, že návrh Aleny Vaculínové podaný ve správním řízení zamítl

8. Výrok o náhradě nákladů řízení soud I. stupně odůvodnil ustanovením § 142 odst. 2 o. s. ř. Žalobkyni, která byla ve sporu úspěšná, přiznal náhradu nákladů řízení představovaných soudním poplatkem ve výši 2 000 Kč, odměnou za právní zastoupení za 4 úkony právní služby po 3 100 Kč, 4x režijními paušály po 300 Kč a náhradou za DHP.

9. Proti tomuto rozsudku podala odvolání účastnice A[redacted] V[redacted] Podle jejího názoru soud I. stupně věc po právní stránce nesprávně posoudil, když dovodil, že smlouva o stavebním

spoření byla uzavřena na dobu určitou. Tato otázka byla v obě rozhodování soudu I. stupně předmětem několika řízení o dovolání u Nejvyššího soudu ČR. Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 22. 5. 2019 sp. zn. 33 Cdo 2986/2018 při posuzování smlouvy o stavebním spoření rozhodl, že ujednání o „automatickém" navyšování cílové částky pokračujícím spořením žalobce a přijímáním jeho plateb žalovanou (Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.) na účet stavebního spoření, jež nepopírá účel smlouvy o stavebním spoření, vylučuje úvahu o omezení trvání právního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření ve smyslu § 578 obč. zák. (zák. č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který se má podle dovolacího soudu aplikovat v souladu s ustanovením § 3028 odst. 3, věty první občanského zákoníku). Na základě tohoto závěru dovolací soud zrušil rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 i Městského soudu, které byly dovoláním napadeny, neboť dospěl k závěru, že oba zmíněné soudy vyřešily uvedenou otázku v rozporu a názorem odvolacího soudu. Věc posuzovaná Nejvyšším soud ČR pod sp. zn. 33 Cdo 2986/2018 je přitom věcně zásadně podobná sporu, jehož účastnicí je v dané věci A[redacted] V[redacted]. Stejně jako ve výše citovaném případě, Obvodní soud pro Prahu 2 založil rozsudek vydaný dne 4. 4. 2019 pod sp. zn. 15 C 193/2018-267 na tom, že smlouva o stavebním spoření je uzavřena v zásadě na dobu určitou, a to na dobu dosažení cílové částky. Protože text smlouvy o stavebním spoření i Všeobecných obchodních podmínek je (kromě osobních údajů účastníka stavebního spoření a výše cílové částky) totožný v případě rozhodovaném Nejvyšším soudem ČR a v případě vedeném před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 15 C 193/2018, je zjevné, že vadou, kterou v citovaném rozsudku shledal Nejvyšší soud ČR (tj. nesprávný právní závěr, že smlouva je uzavřena na dobu určitou), je stiženo také rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 v posuzovaném případě. Odvolatelka proto navrhla, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení.

10. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání účastnice A[redacted] V[redacted] uvedla, že setrvává na závěru o neexistenci jakýchkoli práv účastnice, kterých se tato domáhala v řízení před arbitrem s tím, že na věci nemůže ničeho změnit ani vydaný nepřezkoumatelný rozsudek Nejvyššího soudu. Tento rozsudek nemůže být zdrojem závazného právního názoru ve smyslu ust. § 226 odst. 1 ve spojení s § 243g odst. 1 o. s. ř. Obsahuje zásadně nesprávné právní názory a oproti tomuto rozsudku stojí protiváha dosavadní rozhodovací praxe soudu prvního a druhého stupně čítající desítky rozhodnutí. Má za to, že rozsudek Nejvyššího soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů a též pro nesrozumitelnost. Zcela nesprávně klade rovnítko mezi okamžiky konce doby spoření a zániku právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření, z čehož nesmyslně dovozuje, že tyto okamžiky nenastávají s naspořením cílové částky, nýbrž údajně až s jejím vyplacením. Vyslovuje závěr, že na dočasnost smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření nelze usuzovat z vymezení cíle spoření. Neodůvodněný je též závěr Nejvyššího soudu, který konstatoval údajnou nepotřebu souhlasu žalobkyně s navyšováním cílové částky dle ust. čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek. Toto ustanovení neobsahuje jedinou zmínku o jakékoliv povinnosti žalobkyně, naopak účastník v něm dává souhlas, aby žalobkyně nějak postupovala, tedy jedná se o povinnost účastnice nikoliv žalobkyně. Kdyby se jednalo o povinnost žalobkyně, rozhodně by účastníkům spoření nebyla dána možnost dodatečného nesouhlasu s úhradou za navýšení cílové částky. Navyšování dle čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek je sice prováděno automaticky, avšak jen co do formy, v žádném případě nikoliv bez dalšího, resp. bez ohledu na souhlas či nesouhlas stavební spořitelny. Slovo automaticky v ust. čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek samozřejmě není použito, a nemůže být vykládáno ve smyslu „nárokově". „Automatické považování" za novou cílovou částku se týká pouze formy předmětného jednání. Právě v tom spočívá jeden z rozdílků oproti režimu ust. čl. 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek, kde je navyšování cílové částky podmíněno písemnou žádostí účastníka, a tedy typicky účastí na pobočce a s tím spojenými (časovými) náklady. Oproti tomu navýšení cílové částky dle ust. čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek, rozhodne-li se k němu žalobkyně přistoupit, probíhá z tohoto pohledu

„automaticky", tedy bez potřeby fyzické účasti a písemné komunikace ze strany účastníka spoření. Oddalování dosažení účelu smlouvy o stavebním spoření v podobě navyšování původně sjednané cílové částky jejím přespořováním v režimu článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek je možno jen potud, pokud s tím žalobkyně souhlasí.

11. Žalobkyně nesouhlasí se závěrem Nejvyššího soudu, v jehož důsledku by výklad článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek dával účastníku právo donekonečna, resp. doživotně oddalovat dosažení účelu jeho stavebního spoření. Stavební spořitelna je bankou a podléhá bankovní regulaci. Žádná stavební spořitelna nesmí jakémukoliv klientovi dát bianco souhlas s přijetím jeho vkladu v jakékoliv výši, zvláště ne v případě, kdy se jedná o smluvní vztah vzniklý za zcela jiných tržních okolností, kdy parametry úročení prostředků na účtu stavebního spoření jsou pro klienta násobně výhodnější, než je současný tržní standard. Účelem stavebního spoření je naspoření finančních prostředků na krytí potřeby bydlení účastníka. Ve skutečnosti je stavební spoření často využíváno i k neúčelovému spoření, což je v pořádku, nejedná-li se ze strany účastníků o zneužití. V tomto případě měla účastnice možnost spořit téměř [redacted] let a naspořila téměř [redacted] více, než si sama předsevzala. Žalobkyně kategoricky vylučuje, že by jejím úmyslem při uzavírání smlouvy o stavebním spoření za použití předmětných Všeobecných obchodních podmínek bylo zavázat se k povinnosti umožňovat účastníkům spoření spořit časově neomezeně dlouho a ve finančně neomezeném objemu. Nevyšší soud konstatuje nemožnost žalobkyně smlouvu vypovědět, neboť výpovědní důvody jsou sjednány pouze jako sankční. Své omezení v podobě nemožnosti smlouvu vypovědět bez uvedených důvodů žalobkyně přijala logicky jen právě proto, že věděla, že se jedná o smlouvu na dobu určitou, která skončí dosažením cílové částky, ledaže by sama umožnila její navýšení. Podle názoru žalobkyně je nepochybné, že smlouva o stavebním spoření je smlouvou na dobu určitou. Podle žalobkyně Nejvyšší soud nesprávně aplikoval obecné přechodné ustanovení v § 3028 o. z., když opomenul speciální ust. § 3077 o. z., ukládající aplikaci nového občanského zákoníku. Žalobkyně poukázala na početnou soudní rozhodovací praxi ve prospěch žalobkyně a zmínila konkrétní rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 a Městského soudu v Praze vyznívající ve prospěch žalobkyně. Navrhla, aby napadený rozsudek byl jako správný potvrzen.

12. V doplněném vyjádření pak žalobkyně z citovaného rozsudku Nejvyššího soudu dovozuje, že i Nejvyšší soud potvrzuje zánik smluv o stavebním spoření dle čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek dle ust. § 603 NOZ (resp. § 578 SOZ – kdy v tomto ohledu není mezi oběma civilními kodexy rozdíl) v případech, kdy by pokračující spoření, potažmo trvání vztahu ze stavebného spoření, popíralo účel příslušné smlouvy o stavebním spoření. V případě účastnice zanikla smlouva v roce 2015. Další pokračování jejího smluvního vztahu se žalobkyní by jednoznačně popíralo účel stavebního spoření účastnice, a to jak v jeho časovém, tak objemovém (finančním) rozměru. Účastnice zjevně úvěr ze stavebního spoření čerpat nehodlá a za daných okolností ostatně již ani nemůže. Účelu jejího stavebního spoření tedy bylo dosaženo. Ve skutečnosti účastnice stavební spoření včetně státní dotace využívala jen jako výhodné neúčelové spoření. Žalobkyně zdůraznila, že Nejvyšší soud instruoval soud nižší instance, aby na zvyšování cílové částky mechanismem článku 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek nahlížel také prizmatem (ne)souladu takového postupu s účelem předmětného spoření, resp. popírání tohoto účelu. Žalobkyně poukázala na to, že obdobnému jejímu nároku již bylo vyhověno Obvodním soudem pro Prahu 2 přímo v „obnoveném" řízení ve věci, ve které rozhodl Nejvyšší soud zmíněným rozsudkem. Jde o řízení vedené pod sp. zn. 18 C 44/2016, kdy soud I. stupně po zrušení svého předchozího zamítavého rozsudku věc znovu přezkoumal a vyřešil ji stejným způsobem, tedy zamítnutím žaloby, kterou se tamní žalobce, klient stavební spořitelny, domáhal pokračování již skončené smlouvy, a to právě a základě aplikace korektivu „nepopírání účelu smlouvy". Obvodní soud pro Prahu 2 v uvedené věci konstatoval, že za nejdůležitější a směrodatnou považuje pasáž rozsudku Nejvyššího soudu, ve které je obsažena instrukce

zkoumat předmětné smlouvy prizmatem korektivu „nepopírání účelu smlouvy". Na základě tohoto východiska pak soud dospěl k závěru, že předmětná smlouva již svého účelu dosáhla.

13. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně (§ 212, § 212a, § 214 odst. 1 o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

14. V dané věci odvolací soud rozhodoval za situace, kdy v jiných skutkově totožných případech rozhodl Nejvyšší soud v rozsudcích sp. zn. 33 Cdo 2986/2018 a 33 Cdo 2367/2018, v nichž se zabýval posouzením otázky zániku smlouvy o stavebním spoření z důvodu překročení cílové částky spoření. Nejvyšší soud v těchto rozsudcích dovodil, že na dočasnost smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření nelze usuzovat z vymezení cíle spoření. Poukazuje na to, že způsoby, jimiž zaniknou subjektivní práva a povinnosti tvořící obsah právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření, vyplývají ze smluvních ujednání a ze Všeobecných obchodních podmínek.

15. I když tato rozhodnutí neobsahují pro danou věc závazný právní názor ve smyslu ustanovení § 243g odst. 1 o. s. ř., nelze závěry v nich obsažené ignorovat. Rozhodnutí Nejvyššího soudu plní při rozhodování soudů nižších instancí sjednocující úlohu, a proto se i odvolací soud v dané věci právním názorem Nejvyššího soudu obsaženým v uvedených rozhodnutích řídil.

16. Nejvyšší konstatuje, že na dočasnost smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření nelze usuzovat z vymezení cíle spoření; to ostatně vyplývá z ustanovení § 5 odst. 6 zákona č. 96/1993 Sb., který – není-li v individuálním případě sjednáno jinak – konec doby spoření, tj. zánik právního vztahu smlouvou založeného spojuje nikoliv s naspořením sjednané cílové částky, ale s vyplacením uspořené částky, státní podpory a úroků z nich.

17. Způsoby, jimiž zaniknou subjektivní práva a povinnosti tvořící obsah právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření, vyplývají ze smluvních ujednání a ze Všeobecných obchodních podmínek. Pro odpověď na otázku, zda zánik nastává okamžikem, kdy účastník spořením dosáhl cílovou částku, tj. uplynutím doby ve smyslu § 578 obč. zák., je rozhodující výklad oddílu IV čl. 9 odst. 7 ve spojení s dalšími ustanoveními Všeobecných obchodních podmínek (§ 35 odst. 2 obč. zák.).

18. Podle oddílu I čl. 1 odst. 2 a čl. 2 odst. 1, 2 Všeobecných obchodních podmínek je cílová částka, kterou bude mít účastník po určité době k dispozici, podstatnou složkou právního úkonu; tvoří ji vklady účastníka, připsaná státní podpora a připsané úroky z vkladů a ze státní podpory (tzv. zůstatek na účtu), a úvěr ze stavebního spoření ve výši rozdílu mezi cílovou částkou a zůstatkem na účtu. Začátek a konec doby spoření stanovily všeobecné obchodní podmínky ve shodě s tím, co vyplývá z § 5 odst. 14 zákona č. 96/1993 Sb. [„...začíná dnem uzavření smlouvy a končí vyplacením vkladů účastníka, státní podpory a úroků z nich nebo poskytnutím úvěru (tj. dnem uzavření úvěrové smlouvy) nebo zánikem právnické osoby jako účastníka"]. Oddíl IV čl. 9 Všeobecných obchodních podmínek „Zvýšení a snížení cílové částky, změna varianty" rozlišuje ve vztahu ke zvýšení cílové částky, kterou má vždy za změnu smlouvy o stavebním spoření, dva případy: a) zvýšení dohodou smluvních stran při splnění předpokladů pro přidělení cílové částky (srov. oddíl V čl. 12 Všeobecných obchodních podmínek) a b) zvýšení tzv. přespořením, což je stav (obecně deklarovaný jako nepřípustný), kdy zůstatek na účtu převyšuje sjednanou cílovou částku, a to nejen v důsledku připsání úroků nebo státní podpory, ale i přijetím plateb od účastníka na účet stavebního spoření. Aniž by se vyžadoval (dodatečný) souhlas stavební spořitelny, platí, že novou cílovou částkou se stává zůstatek peněžních prostředků na účtu s tím, že 1% z rozdílu mezi původní cílovou částkou a zůstatkem náleží stavební spořitelně (srov. oddíl I čl. 5 odst. 2, oddíl IV čl. 9 odst. 1 Všeobecných obchodních podmínek). Stavební spořitelna má

právo vypovědět smlouvu jen tehdy, vyjádří-li účastník nesouhlas se zúčtováním 1% z rozdílu mezi původní cílovou částkou a zůstatkem.

19. V závěru Nejvyšší soud uvedl, že ujednání o „automatickém" navyšování cílové částky pokračujícím spořením a přijímáním jeho plateb stavební spořitelnou na účet stavebního spoření, jež nepopírá účel smlouvy o stavebním spoření, vylučuje úvahu o omezení trvání právního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření ve smyslu § 578 obč. zák.

20. Odvolací soud na rozdíl od žalobkyně nepovažuje tento závěr za pokyn, aby se soudy při zvyšování cílové částky mechanismem vyjádřeným v čl. 9 odst. 7 Všeobecných obchodních podmínek zabývaly souladem takového postupu s účelem smlouvy o stavebním spoření. Názor Nejvyššího soudu, že nelze usuzovat na dočasnost smluvního vztahu založeného smlouvou o stavebním spoření vymezením cíle spoření, byl v citovaném rozsudku vyjádřen zcela jasně. Odvolací námitku žalobkyně, že soud se má ve smyslu pokynů Nejvyššího soudu zabývat tím, zda byl splněn účel smlouvy o stavebním spoření, nepokládá odvolací soud za důvodnou.

21. Z pohledu závěrů těchto rozsudků Nejvyššího soudu je nepochybné, že finanční arbitr, který věc posoudil shodně jako Nejvyšší soud v citovaných rozhodnutích, rozhodl správně o návrhu podaném ve správním řízení A[redacted] V[redacted], když stavební spořitelně (žalobkyni) uložil, že je povinna obnovit vedení účtu stavebního spoření pro A[redacted] V[redacted] a tento účet uvést do stavu, v jakém by byl, kdyby na základě oznámení z 15. 5. 2015 neukončil vztah založený smlouvou o stavebním spoření.

22. Rozsudek soudu I. stupně, kterým bylo toto rozhodnutí finančního arbitra nahrazeno tak, že se zamítá návrh podaný ve správním řízení, je proto třeba hodnotit jako nesprávný.

23. Protože soud I. stupně rozhodl nesprávně, ačkoliv správně zjistil skutkový stav, odvolací soud napadený rozsudek dle § 220 odst. 1, písm. a) o. s. ř. změnil tak, že se žaloba zamítá.

24. Účastnice A[redacted] V[redacted], jež měla úspěch ve věci, má dle § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř.) právo na náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně i v řízení odvolacím.

25. Výše nákladů řízení před soudem I. stupně činí 12 342 Kč (odměna advokáta za 3 úkony právní služby po 3 100 Kč - viz § 7 bod 5. a 9. odst. 4, písm. d/ vyhl. č. 177/1996 Sb., 3x režijní paušál po 300 Kč - viz § 13 odst. 1 a 3 cit. vyhl. a náhrada za DHP ve výši 2 142 Kč).

26. Výše nákladů odvolacího řízení činí 10 228 Kč (odměna advokáta za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, 2x režijní paušál po 300 Kč, náhrada za DPH ve výši 1 428 Kč, soudní poplatek za odvolání 2 000 Kč).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR do 2 měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení prostřednictvím soudu I. stupně. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 7. listopadu 2019

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrdličková.